ים א ב מיי׳ פי״ט מהל׳ מכירה הל׳ ב טוש״ע

ח"מ סימן רכו סעיף ה: ב ג ד מיי' פי"ז מהל' אישות

הלי ח ופ״כ מהלכות מלוה ולוה הלי ד ופכ״א שם הלכה

א סמג עשין מח ולד טוש"ע

לה"ע סימן לו סעיף יח וטוש"ע ח"מ סי קד סעיף י וברב אלפס ביאר כל הסוגיא

בעומקה ובאריכות בגבורות]:

תוספות רי"ד (המשך)

יתמעט חלקך בשבילי הלכך יי היא ובעלת ג' מאות חולקות

אותו א״ה אימא סיפא ושל

ר׳ ושל ג׳ מאוח ג׳ ג׳ של

עסיקין "עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו

משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו משום דאמר

ליה חייתא דקיטרי סברת וקבילת ומאימת

מחזיק בה מכי דייש אמצרי באיכא דאמרי

אפי' באחריות נמי דאמר ליה אחוי מירפך ואשלם לך: **מתני'** יִמי שהיה וָשוי שלש

נשים ומת כתובתה של זו מנה ושל זו מאתים

ושל זו שלש מאות ואין שם אלא מנה חולקין

בשוה היו שם מאתים של מנה נוטלת חמשים

של מאתים ושל שלש מאות שלשה שלשה

של זהב היו שם שלש מאות של מנה נומלת

חמשים ושל מאתים מנה ושל שלש מאות

ששה של זהב וכן ג' שהמילו לכים פיחתו או

הותירו כך הן חולקין: גמ' של מנה נוטלת

חמשים תלתין ותלתא ותילתא הוא דאית לה

אמר שמואל בכותבת בעלת מאתים לבעלת

מנה דין ודברים אין לי עמך במנה אי הכי

אימא סיפא של מאתים ושל שלש מאות

שלש שלש של זהב תימא לה הא סלקת

נפשך מינה משום דאמרה לה מדין ודברים

הוא דסליקי נפשאי: היו שם שלש מאות

וכו': של מאתים מנה שבעים וחמשה הוא

דאית לה אמר שמואל בכותבת בעלת שלש

מאות לבעלת מאתים ולבעלת מנה דין

ודברים אין לי עמכם במנה רב יעקב מנהר

פקוד משמיה דרבינא אמר רישא בשתי

תפיסות וסיפא בשתי תפיסות רישא בשתי

תפיסות דנפלו שבעין וחמשה בחד זימנא

ומאה ועשרים וחמשה בחד זימנא סיפא

בשתי תפיסות דנפלו שבעים וחמשה בחד

זימנא ומאתים ועשרים וחמשה בחד זימנא

תניא זו משנת רבי נתן ירבי אומר אין אני

רואה דבריו של רבי נתן באלו אלא חולקות

בשוה: וכן שלשה שהמילו: אמר שמואל

שנים שהמילו לכים זה מנה וזה מאתים

ול"ל חמשים חמשים ומחה נו) צריכ ממשים ממשים וממה בין כו'. רש"ל], ב) ל"ל במקום שכותבין, ג) ישוב על זה תמלא בתוי"ט.

מוסף רש"י

עסיקין. עוררין לומר שלנו היא ור״ק מו) כמו ובראשים כו) התעשקו עמו (ב"מ יד.). יכול לחזור בו. ונשלא נתן מעות (שם יד.). משהחזיק בה אין יכול לחזור בו. ואפילו לא נתן מעות, שהקרקע נקנית בחזקה וספינו כח מתן מעות, שהקרקע נקנית כחוקה החקרע נקנית כחוקה והמעות על זה מלוה (שם). חייתא דקטרי. שק קטרי. שק קשורה מלח רוח (ב־ק ש.). מכי דייש אמצרי. מתקן גכולי השדה ומגביהם (ב"מ יד:). אפילו באחריות נמי. אפילו קיבל אחריות עליו, דיש לומר הואיל וסופו לחזור עליו טרנני המחיר וסופו נמוות עכיו עכשיו נמי יחזור ויטלנה, אפילו הכי אינו יכול לחזור בו (ב"ק מ.) שהמוכר מעכב עליו ולא מלי אמר הואיל וסופך לשלם לי, השתא דבידי אעכבם (ד' n"ר). דאמר ליה. לך ב"ד שטר טירפא שבדין נטלו ממך ואשלם לך (ב"ק ש.) כשיעמידוך בדין ויזכו בדין ויכמוב לך הדיין שטר טורף יין שטי טרפוה ממך יר וכל עלי שבדין טרפוה מתך בשבילי, בא ואשלם לך, וכל כמה דלא עמדת בדין איני ירא מהם (ב"מ יד:).

תוספות רי"ד לי עליך: אמר אביי ראובן . שמכר שדה לשמטוז שלא עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו. מ"ט דא"ל חייתא דקיטרא סברת וקבילת מאימתי מכי דייש אמצרי א״ד אפי׳ באחריות נמי דא״ל אחוי טרפך ואשלם לך פי׳ מדקאמר שמכר לשמעון מכר גמור עשה לו ומתקיים בכסף ובשטר או בקנין וכדין בכסן וב סכו או בקרן דכין הקרקעות b) דע״ד הא אם לא יצאו עלי׳ ערעורין ורוצה לחזור בו א״י מפני שמכר גמור ובקנין עשה לו והאי חזקה דבעי׳ לאו לקיומי המכר דהא מקוים וקאי בלא חזקה אלא ה״ק אם יצאו עלי״ עסיקין נראה שמכר לו דבר שאינו שלו והוי מקח טעות ומש״ה אמר עסיקין ולא אמר ב״ח הלכך אם הוחזק בה הלוקח ונראה שנכנסה השדה . לרשותו אע״פ שיצאו עליה עסיקין ^כ) מפני שנראה שמכר לו דבר שאינו שלו ומ״ה בעי מאימת מחזיק בה מפני שזו החזקה אינה לקנות שאילו היתה לקנות כבר ידענו דין . החזקה כדתנז בפי ח״ה נעל ומאי בעי הכא מפני שחזקה זו כדי להראוח לטולח שנכנסה לרשותו והוא שלו מ״ה אמרי׳ מכי דייש אמצרי שהלך בה לארכה ולרחבה שחקן בה לאוכה זלוחבה: כאדם שהולך ומבקר שדהו: **מתני'** מי שהיה נשוי ג' נשים ומת כתובתה של זו ק׳ ואין שם אלא ק׳ חולקות בשוה היה שם מאתים של ק' נוטלת נ' ושל ר' ושל ג' מאות ג' ג' של זהב. היה שם ג' מאות של ק' נוטלת נ' ושל ר' ק' ושל ג' מאות ששה של זהב וכן . שלשה שהטילו לכיס פחתו

עסיקין. עוררין: עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אם לא נתן מעות: אין יכול לחזור בו. שהקרקע נקנה בחזקה כי א"ל חזק וקני ויש שמחזיקין מיד ונותנין מעות לחחר זמן ומשהחזיק בה נתחייב המעות: חייםה. שק קטן: דקיטרי. מלא קשרים: סברת וקבילת.

בדמי חתיכות כסף. כלומר נתרנית לאבד מעותיך מספק: אפי' באחריות נמי. מכרה לו אינו יכול לחזור בו מחמת עסיקין ולא אמרינן סוף סוף עליה הדר ואטרוחי דייני למה לן: דה"ל אחוי טירפך. שטר טירפא מב"ד שכתבו לך שיצאה השדה מידך בדין ותחזור עלי לטרוף: ואשלם לך. וכל זמן שלא יצתה מידך לא אשלם שהרבה עוררין שאין זוכין בדין: מתנר׳ של זו מנה ושל זו מאתים כו'. ושלשתן נחתמו ביום אחד דאי בתלתא יומי הקודמת בשטר קודמת בגיבוי: חולקות בשוה. שהרי כח שלשתן שוה בשעבוד מנה דבכולהו איכא מנה: היו שם מאפים. אין לבעלת מנה שעבוד אלא במנה ראשון אבל במנה שני אין שעבוד לשטרה של מנה: נוטלת המשים. בגמרא פריך עלה: שלש של זהב. שלשה דינרי זהב וכל דינר זהב עשרים וחמשה דינרי כסף כדאמר בהזהב (ב"מ דף מה:). ושל מאתים כחה שוה במאתים לבעלת שלש מאות שהרי מאתים משועבדים לשערה: היו שם שלש מחות. מנה רחשון משועבד לכולן והשני לבעלת מחתים ולבעלת שלש מאות והשלישי לבעלת שלש מאות לבדה: של מנה נוטלת המשים. בגמ' פריך עלה: ושל מחתים מנה. בגמ' מפרש לה: ששה של זהב. הם מאה וחמשים זוו: שהעילו לכים. מעות לקנות סחורה לשכר: כך הן חולקין. כל אחד ואחד נוטל בשכר והפסד לפי מעותיו: גב" מלפין ומלמא ומילמא הוא דאים לה. דהיינו שליש של מנה שהרי אין לה חלק במנה שני: דין ודברים אין לי עמך במנה. כשתבואי לדין לא אריב עמך במנה המשועבד לך ולא יתמעט חלקך בשבילי הלכך היא ובעלת שלש מאות חולקות אותו: מימא לה. בעלת שלש

מאות לבעלת מאתים הא סליקת נפשיך ממנה ואין לך לחלק אלא במנה שני: מדין ודברים סליקת נפשחי. לח נתתי חלקי במתנה ומה שגבתה לא בשליחותי גבתה שתאמר לי נטלה זו חלקך אני סילקתי עלמי מלריב עמה ומלמעט חלקה במנה וגבר ידה לגבות חלי המנה בשעבוד שטרה עכשיו אני באה לחלוק עמך בנותר שלא סילקתי עלמי מלריב עמך ושעבודי ושעבודך שוים: ע"ה הוא דאית לה. דהא כיון דאוקימנא בכותבת בעלת מאתים כו' אין לה לחלוק מעתה אלא במאה וחמשים אבל במנה שלישי אין לה כלום: אמר שמואל. סיפא בכותבת בעלת שלש מאות כו' ובעלת מאתים לא כתבה כלום הלכך מנה ראשון חולקות בעלת מאתים ובעלת מנה ומנה שני חולקות בעלת מאתים ובעלת שלש מאות ומנה שלישי כולה לבעלת שלש מאות: רבינה המר. לה תוקמה בכותבת אלה בשתי תפיסות שתפסו מטלטלין לכתובתן ולא נמלאו להן מאתים בפעם אחת אלא בשתי פעמים: דנפלו להן ע"ה בחד זימנא. ובאו לדון עליהם אמרינו להו חולקות בשוה שהרי שעבוד שלשתן על מנה: ומאס ועשרים וחמשה בחד זימנא. בעלת מנה כבר גבתה כ"ה ובאת לריב על ע"ה הלכך ע"ה משועבדים לכולנה וחולקין אותן הרי ביד כל אחת חמשים והמותר אין לבעלת מנה חלק בו היינו דקאמר של מאחים

או הותירו כך הן חולקין. פי׳ מי שהיה לו ג׳ נשים שנחתמו כתובותיהן ביום א' דאי בזא"ז הקודמת בשטר קודמת בגבוי אין שם אלא ק' חולקין בשוה פי' שהרי כח שלשתן שוה בשיעבוד מנה ובכלהו איכא מנה. היה שם ר' וכו' אין לבעלת מנה שיעבוד אלא במנה אבל מנה שני אינו משועבד לשטרה אלא הוא משועבד לבעלת ר' ולבעלת ג' מאות והלכך המנה הראשון חולקות בין שלשתן והמנה השני יחלוקו בין של ר' ושל ג' מאות ושל ק' נוטלת נ'. ובגמרא מקשה תלתין ותלתא ותילתא הוא דאית לה א"ש בכוחבת בעלת ר' לבעלת ק' דין ודברים אין לי עמך במנה פי' כשתבואי לדין לא אריב עמך במנה המשועבדת לך ולא

עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אומר ר״מ ואפי׳ נמן מעות וכגון דלא קנו בכספא טשכותבין את השטר דלא קנו עד שיכתוב את השטר וקמשמע לן דיכול ומותר לחזור בו דהואיל ומפסיד שסבור שיגזלוה ממנו הא הדר ביה דאפי׳ מי שפרע ליכא כדמוכח

בהוהב (ב"מ דף מט:) גבי ההוא גברא דובן חמרא מחבריה שמע דבעי למינסביה בי פרזק רופילא אתא לקמיה דרב חסדה ה"ל כדרך שתקנו משיכה בשומרים כך תקנו משיכה בלקוחות ולא קאמר ליה איבעי ליה להבולי מי שפרע כדאמר התם אעובדא אחרינא משום דלא תיקנו מי שפרע אלא איוקרא וזולא והאי יכול מותר כדקתני נמי גבי מתנה התם ובדין הוא דהוה ליה למיתני מותר אלא אגב דקתני סיפא אין יכול תנא נמי רישא יכול:

משהחזיק בה אין יבול לחזור בו. ואפילו למ"ד

בחזקת הבתים (ב"ב מד:) נמלאת שאינה שלו חוזר עליו הכא כל זמן שלא טרפוה ממנו מודה שאין יכול לחזור בו: ומאימת הוי חוקה. תימה מאי קא מיבעיא ליה וכי אכתי לא אשמועינן דיני חזקה הא מתני' היא (ב"ב דף מב.) נעל גדר ופרץ כל שהוא הרי זו חזקה וי"ל דהכי בעי ומאימת הוי חזקה היכא דיהיב כבר זוזי מאימת מהניא חזקה מכי דיים אמצרי אע"ג דגריעא מנעל וגדר הויא חזקה הואיל ואיכא כסף כדפי׳ וריב״ם מפרש שראובן מכר שדה לשמעון וקנה ממנו קנין גמור עד שלא החזיק בה אותה חזקה שתהא גילוי דעת שלא יחזור יכול לחזור דכי היכי דתקנו רבנן שיהא אדם יכול לחזור בו כל זמן שעסוקין באותו ענין מפני שלדעת כן הוא קונה ומקנה שיחזור כל זמן שירלה כל זמן שעסוקין באותו ענין ה"נ דעתו לחזור בו אם יצאו עליה עסיקין קודם חזקה בגילוי דעתו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו ומאימת הויא חזקה פי׳ מאימת הויא ההיא חזקה דאמרי׳ גלי דעתיה שקיבלה בכל ענין מכי דיים אמלרי לידע מה היא לריכה:

איבא דאמרי אפילו באחריות. ללישנא קמא באחריות לא דהואיל ובאחריות זבין אית לן למימר שאין בדעתו לקנות אלא נכסים משופיו מכל ערעור ואע"פ שהיה מחזיר לו לבסוף כשגולה

השבר

כדפרישית גבי שלא באחריות דלא ניחא ליה דליקו בדינא ודיינא: תיבא הא סדיקת נפשך וכו'. לא ידעתי אמאי לא משני כגון שכתבו בעלת שלש מאות ובעלת מאתים לבעלת מנה דין

ודברים אין לנו עמך בעשרים וחמשה: (לעיל) רבי שלשה שהשילו לבים. לא הוי ממש דומיא דרישא דהכא כל אחד נוטל לפי מעותיו ורבינו חננאל פי׳ דאבבא בתרייתא קאי: דאמרה דה מדין ודברים הוא דסליקי בו'. לא איתפרש שפיר טעמא דהא מילתא: בבותבת בעלת שלש מאות. לא ידע רבי מאי קמ"ל מתניתין: רבי אומר אין אני רואה דבריו של ר' נתן באלו אלא

חולקות בשוח. פי׳ ר״ח קי״ל בהא הלכתא כרבי ואי אפשר להעמיד דבריו בזמן שיש שם שלש מחות חולקות בשוה בעלת מחה מחה ובעלת מאתים מאה ובעלת שלש מאות מאה לפי שמדת הדין לוקה בזה אלא העמידנו דברי רבי שאמר שחולקות בשוה כל מנה ומנה נוטלות בשוה הלכך חולקין כל עזבון המת בששה חלקים של מנה נוטלת חלק אחד ושל מאתים שני חלקים ושל שלש מאות ג' חלקים כל

ושל שלש מאות שלשה שלשה של זהב: סיפא בשתי תפיסות כו' ממת <mark>ומאסים ועשרים וחמשה בחד זימנא</mark>. ע״ה מינייהו יד כולן שוין בו ובעלת מאמים שלא גבתה בתפיסה ראשונה אלא עשרים וחמשה באה לרי על שניה על קע"ה ופלגי ע"ה בין שלשתן ונמלא ביד כל אחת חמשים איומאה בין בעלת מאתים ובעלת שלש מאות וחלי מאה שנשאר כולה לבעלת שלש מאות נמצאת של מנה נוטלת חמשים ושל מאתים מנה ושל שלש מאות ק"ל שהן ששה דינרי זהב: אין אני רואה דבריו של ר' נסן באלו. שאין זה דומה לשלשה שהטילו לכים דהתם שבח מעות שהשביחו מעותיהן שקלי הלכך כל אחד יטול לפי מעותיו אבל הכא טעמא משום שיעבודא הוא וכל נכסיו אחראין לכתובתה הלכך שלש המנים משועבדין לבעלת מנה כשאר חברותיה עד שתגבה כל כתובתה לפיכך חולקות בשוה: השכר

אבל בבא דסיפא דתנן הִי׳ שם ג׳ מאות וכו׳ לא חלק ר׳ אלא אומר בין בתפיסה א׳ בין בב׳ תפיסות הדין כך הוא כ״א נוטלת הגב בבא ו טפאר וובן וו ספרג מהוחדם לא חוקף אתאחתה בן בהופק מהוחדם וובק והא כא מסתר. לפי מנותר ואוץ צורך להעמידה בכותבת אליכנא דר: זה הפתרון נ"ל יפה אע"פ שאינו דומה כרישא דמתנ": וכן ג' שהטילו לכיס לכיס וכו' פי׳ האי וכן קאי אבבא ג' דמתנ" וקסבר ר"נ שלפי מעות חולקין ואע"ג דלגבי ג' נשים לא סבר (הכי) [רבי] התם מפני שהמעות מרויחות קסבר כ"א נוטל בשבח כפי מעותיו וכמו שנוטל בשבח כך נוטל בהפסד אבל בג' נשים אין לומר כן הלכך כ"א נוטלת כפי מה שמשועבד לה מנכסי בעלה ונמצא שר"נ ור' השוו בזה לחלוק כפי מעות: אמר שמואל ב'

א) נכאה דנ"ל וכן מדחאמר עד שלא החזיה יכול לחזור בו אם יצא עליו ערעוריו הא אם לא יצאו וכרי. ב) נראה דנ"ל אף שנראה שמכר לו דבר שאינו שלו אינו יכול לחזור בו.

נפשך ממנה פי׳ ואין לד לחלוק אלא במנה ב' ומהדר משום דא"ל מדין ודברים הוא דסליקי נפשאי פי' לא נתתי לה חלקי במתנה ומה שתאמרי לי נטלה זו חלקך ... אוי מלהחי טצמי מלריר וגברה ידה לגבות חצי המנה בשיעבוד שטרה עכשיו אני בש בבור שטווו פכטי אנ באה לחלוק עמך במותר שלא סלקתי מלריב עמך י ושיעבודי ושיעבודך שוים. יש כביין שו כ. ואע״פ שיכולה בעלת ג׳ מאות לומר לבעלת ר׳ עד עכשיו הייתי נוטלת במנה ומנה השני ג' הרי תמנן . ותלתא ותילתא והשתא לא שקילנא אלא ע"ה ומ"ל להפסיד בסילוקך תפסיד את ילא אני אפ״ה כד מדת הדיז ולא אני אפ״ה המנה אלא מלריב עם בעלת ק' הלכך של ק' נוטלת נ' ושל ר' ושל ג' מאות חולקות ביניהן ק"נ ונוטלת כל א' וא' ג' דיורי זהר שלכל כסף: הי' שם ג' מאות וכו' ומקשה של ר' מנה ע"ה הוא רמקשה של ר' מנה ע"ה הוא ראית לה פי' דהא אוקימנא שכותבת בעלת ר' לבעלת ק׳ דין ודברים אין לי עמך בק׳ וחלקו המנה הא׳ בינה ובין ג' מאות ובמנה הג' אין . לה עסק לבעלת הר' והמנה לה עסק לבעלה הה ההמה הג' הוא כלו של ג' מאות נמצא של מנה נוטלת נ'

במנה האחר נשארו ני חולקת

אותה עם הק' השניה של ר' ושל ג' מאות זו נוטלת

ע"ה וזו נוטלת ע"ה ומנה

ז׳ דנרי זהב. א״ש בכותבת

בעלת ג' מאות לבעלת ר'

עמכם בק׳. פי׳ לא מתוקמא

סיפא כמציעותא אלא סיפא

כתבה כלום הלכך מנה הא׳ חולקת בעלת ר' ובעלת הק' ומנה הב' חולקת בעלת ר'

ורעלה נ׳ מאוח ומוה הנ׳

לבעלת ג' מאות. תניא זו משנת ר"נ ר"א אין אני רואה

דרריו של ר"ו ראלו אלא

וקמ"ל דבההיא הלי כרי וא"א

. להעמיד דבריו בזמז שיש

ונוטלת בעלת ק' ק' ובעלת ג' מאות ק' לפי שמד״ה לוקה בזה אלא העמדנו דברי

ר׳ שאמר חולקין בשוה כל

. ק׳ וק׳ נוטלות בשוה הלכך חולקין כלם לו׳ חלקים של

ק׳ נוטלת חלק א׳ ושל ר׳

. ב' חלקים ושל ג' ג' חלקים

שתפרע כ"א כתובתה וזה דין צדק וזהו שאמר אין אני רואה דבריו של ר"נ באלו

בכבא דרישא ובבא מציעא

מאות וכו' ובעלת ר'